

Міжнародний економічний інститут (Есеніце, Чехія)
Central European Education Institute (Братислава, Словаччина)
Національний інститут економічних досліджень (Батумі, Грузія)
Казахський національний університету імені аль-Фарабі (Казахстан)
Інститут філософії та соціології Національної Академії Наук
Азербайджану (Баку, Азербайджан)
Батумський навчальний університет навігації (Батумі, Грузія)
Регіональна Академія Менеджменту (Казахстан)
Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук з державного управління» (Київ, Україна)
Громадська організація «Асоціація науковців України» (Київ, Україна)
Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
Міждержавна гільдія інженерів консультантів (Київ, Україна)
Інститут освіти Азербайджанської республіки (Баку, Азербайджан)
у рамках Видавничої групи «Наукові перспективи»

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

*Матеріали XXIX-ої Міжнародної науково-
практичної конференції*

(07 лютого 2023 року, Тепліце (Чехія), дистанційно)

2023 р.

International Economic Institute s.r.o. (Jesenice, Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
**Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of
Sciences (Baku, Azerbaijan)**
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
**Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of
Sciences in Public Administration" (Kyiv, Ukraine)**
**Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)**
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
Interstate Consultants Engineers Guild (Kyiv, Ukraine)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF MODERNIZATION OF SCIENCE: STATUS, PROBLEMS, DEVELOPMENT TRENDS

***Materials of the 29th International Scientific and
Practical Conference***

February 7, 2023, Teplice (Czech Republic), remotely

2023

- Несін В.В.** 308
*ЗАСТОСУВАННЯ НАУКОВОЇ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОСТІ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ВІЗУАЛЬНО-
ОПТИЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗВАРНИХ З'ЄДНАНЬ*
- Петрикова О.П., Леонтієва С.Л.** 314
*СУТНІСТЬ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ
АРТИСТІВ-ВОКАЛІСТІВ*
- Разводова М.В.** 320
*РОЗВИТОК РИТМІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ*
- Ступак О.Т.** 325
*ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО
ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ*
- Тарапака Н.В.** 330
*ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ*
- Точкова С.С., Гузь А.В.** 395
*АНАЛІЗ СУТНОСТІ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ
МУЗИЧНИХ ШКІЛ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЛІТЕРАТУРІ*
- Ходунова В. Л.** 342
ГЕНЕЗИСНІ ВИТОКИ ПОНЯТТЯ «ГРА»
- Хома В.П.** 347
*ДІАХРОННИЙ ОГЛЯД ЗНАЧЕНЬ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ
ARTIFICIAL INTELLIGENCE*
- Шаравара В.В.** 353
*КІНОКЛУБ ЯК ФОРМА ФОРМУВАННЯ ТАКТИЧНО-
СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ІТ*

Точкова С.С.

викладач кафедри академічного та естрадного вокалу,
*Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Гузь А.В.

викладач кафедри академічного та естрадного вокалу,
*Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ СУТНОСТІ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ МУЗИЧНИХ ШКІЛ У НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИЙ ЛІТЕРАТУРІ

Зміни національних освітніх систем, спрямовані на особистісну орієнтацію, впливають на переорієнтацію свідомості викладачів з всеохоплюючого розвитку школяра на розвиток його творчої індивідуальності. Останнім часом в педагогіці формується нова освітня парадигма, яка спрямована на створення соціально-педагогічних та психолого-педагогічних умов, які будуть сприяти формуванню активної особистості, здатної до вчасного самовизначення та власної реалізації у подальшій професійній діяльності.

Прагнення до самовизначення, самоствердження займає важливе значення в структурі мотиваційних потреб людини та щільно пов'язане із самореалізацією особистості. Ця потреба є однією з необхідних складових самоактивності молоді людини і багато в чому є рушійною силою її поведінки.

Дефініція «самореалізація» включає самопізнання, що проходить декілька етапів становлення: від розвитку елементарних відчуттів, до формування самосприйняття, самоуявлення та самооцінювання. До процесу пізнання залучаються інтереси, емоції, бажання, прагнення та мотиваційно-вольові спонукання. Задоволення потреби у самореалізації особистості залежить від усвідомлення власних вчинків і дій, до глибинних механізмів поведінки та діяльності.

На думку Зайцевої А. В., зростання інтересу до вивчення проблеми самореалізації зумовило появу великої кількості сучасних наукових досліджень. Найголовнішими принципами філософського осмислення проблеми самореалізації є пріоритет цілепокладання, самоствердження, домінування цінностей та інтересів особистості над суспільними, державними та класовими цінностями [1].

Представники філософської антропології напрямку екзистенціалізму (М. Хайдеггер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр та ін.) визнають не тільки унікальність та індивідуальність особистості, але й її самоактивність у процесі особистісного самовдосконалення.

А. Маслоу виділяє комплекс характерних особистісних рис притаманних людям-самоактуалізаторам: визнання себе та надання собі права проявляти власне «Я». На думку К. Роджерса та А. Маслоу, істинна самореалізація відбувається за рахунок зростання соціально-значущих якостей індивіда в процесі занять творчістю. Самореалізація як самовдосконалення, саморозвиток неможлива без постійної творчої діяльності – індивідуальної і колективної, так вважають А. Маслоу, К. Роджерс та В. Сухомлинський.

Тобто, креативні операції відбуваються у особистості в процесі музично-евристичної та виконавської діяльності, під

час сприймання музики. Питання самореалізації широко розглядалися філософами, такими як: М. М. Бахтін, О. А. Іваненко, М. С. Каган, М. О. Недашківською, Д. В. Ольшанським, О. І. Шрамко та іншими. У своїх наукових дослідженнях вони розглядали розвиток людини з позицій її внутрішніх сил, характерних для кожної індивідуальності творчих здібностей.

Соціологи та психологи розробили концепцію життєтворчості, розумної організації та культури життя особистості (Л. Бекешкіна, Л. Сохань, В. Тихонович, В. Шинкарук). Науковці підкреслюють, що це водночас і ціль, і засіб, і процес реалізації цілі, і його результат. У працях С. Рубінштейна, Л. Когана, Л. Рувинського самореалізація розглядається як складний процес взаємодії двох сторін основної суперечності – між соціальним змістом особистості та індивідуальною формою освоєння і реалізації цього змісту [1].

М. Недашківська в культурологічному плані провела аналіз самореалізації особистості. Вона запропонувала трактовку індивідуальної самореалізації та визначила дане поняття як культурно-обумовлений процес цілісного життєтворчого процесу. В своїй праці вона запропонувала думку про те, що свідома постановка мети своєї діяльності, знаходження значимих для індивідуума цілей – найважливіші умови самореалізації особистості.

В соціальному аспекті розгляд питань становлення, розвитку та життєдіяльності особистості цікавив таких науковців як: К. О. Абульханову-Славську, О. М. Леонтьєва, О. А. Донченко, С. С. Бубнова, Т. М. Титаренко та інших.

К. Абульханова-Славська у своїх наукових дослідженнях дослідила проблематику особистісної самореалізації особистості. На її думку, необхідними умовами самовираження особистості є: розвиток самопізнання, через

діалог з власним «Я»; формування адекватного самооцінювання; вироблення уявлення про власний спосіб життя, впевненість у потребі його реалізації; уважне ставлення оточуючих до цінності особистості (і навпаки).

Такі науковці як: В. Андреева, І. Мартинюк, Я. Пономарьова пропонують розглядати самореалізацію особистості, як реалізацію творчого потенціалу власними зусиллями.

У професійній педагогічній та музично-педагогічній освіті, проблематика самореалізації знаходиться у полі зору таких сучасних науковців як Л. Вовк, І. Зязюна, Л. Коваль, Ю. Мережко, О. Олексюк, Г. Падалки, С. Сисоевої, О. Щолокової та інших. У працях цих науковців можна простежити пильну увагу до формування таких важливих складових самореалізації молоді, як пізнавальний інтерес, творчі здібності, ініціативність, активність, самостійність. В наукових дослідженнях цих вчених творча активність визначається як інтегрована особистісно-діяльнісна характеристика людини, завдяки якій відбувається продуктивне спрямування її інтелектуальної та практичної діяльності, яка включає творчі здібності, високий рівень духовності особистості, творчо орієнтовану мотивацію та обізнаність.

Таким чином, важливим моментом у особистісному самовизначенні учнів є стимулювання їх власної активності, яка спиралася б на визначену систему мотивів і ціннісних орієнтацій молоді.

Активність, як наукова категорія постійно привертала і наразі привертає увагу вчених в галузі музичної психології та педагогіки. Якщо звернутись до сучасної літератури, то неважко помітити наявність різних підходів до тлумачення даного поняття. В одних випадках поняття «активність»

ототожнюється з поняттями «діяльність» та «життєдіяльність», в інших – порівнюється з характеристикою якісної сторони діяльності.

В навчально-виховному процесі музичних шкіл, під час музично-теоретичної, виконавської діяльності реалізується послідовне формування особистісних якостей музикантів-початківців. Розвиток пізнавальної самостійності учнів музичних шкіл – це складний комплекс дій суб'єктів навчально-виховного процесу, спрямований на максимальне використання потенційних можливостей кожного учня в особистісно-орієнтованому навчанні.

Творче самовираження у вокально-виконавській діяльності учнів старших класів відбувається на основі особливого настрою психіки учня, усього його організму, налаштованого на винайдення нового, раніше небувалого. Пробудження в учня прагнення до творчості, його оцінного ставлення до виконуваного, психологічне налаштування на роботу над вокальним твором та на її позитивний результат є важливими складовими процесу співу.

Розробкою методів спонукання учнів різних вікових категорій до творчого самовираження займається багато науковців, і вони мають досить широкую палітру. В. Л. Яворський та його учні виокремили декілька етапів, через які проходить процес формування творчості в учнів. Це, наприклад, набуття вражень; вираження творчого початку в зорових, сенсорно-моторних та вербальних проявах; імпровізування кінестетичне, вербальне, музичне; створення оригінальних композицій, власна музична творчість [4, С. 109].

К. С. Станіславський вважає, що підсилити творче самовираження учнів юнацького віку може допомогти певна система: знаходження «зерна» ролі, надзавдання, розвиток

творчої уяви, дія у конкретних обставинах, живе бачення того, про що співає виконавець [4, С. 110].

Оскільки самореалізація – це процес розкриття та реалізації здібностей, знань, вмінь, навичок, емоцій, волі особистості завдяки індивідуальному практичному упредметненню і здійснюється вона не у всякій діяльності, а лише в тій, в основу якої покладені процеси самодетермінації особистості, музична творчість як істина та сутність діяльності майбутнього музиканта є засобом самореалізації його особистості [1].

Підсумовуючи вищевикладене можна зробити наступний висновок, що поняття творчого самовираження цікавило науковців різних століть, сучасні науковці продовжують вивчати означений феномен у різних предметних галузях. В початкових навчальних мистецьких закладах (дитячих школах, школах мистецтв) реалізація творчого самовираження учнів є необхідною складовою їх успішної виконавської підготовки.

Список використаних джерел:

1. Зайцева А. В. Психолого-педагогічні умови творчої самореалізації майбутніх вчителів музики в процесі виконавської діяльності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.psyh.kiev.ua>

2. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: 2006. 432 с.

3. Мережко Ю. В. Стимулювання творчої самореалізації майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі вокально-виконавської діяльності. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття*: матер. II Міжнарод. наук.-практ. конф., 14-15 квітня 2016 р., м. Київ. 2016. С. 619–625.

4. Мережко Ю. В. Формування художніх смаків старшокласників у процесі вивчення вокальної спадщини. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/18829/1/U_Merezhko_SUMMARY_KAEV.pdf

5. Муляр В. І. Самореалізація особистості як соціальна проблема (філософське-антропологічний аналіз). Житомир: ЖІТІД. 1997. 214 с.

6. Леонтієва С. Л. Методика розвитку креативності студентів на заняттях із сольного співу у вищих закладах освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 80. Т. 1. м. Запоріжжя. 2022. С. 228-232.

7. Олексюк О. М. Музична педагогіка. Київ: 2006. 188 с.

8. Психологія і педагогіка життєтворчості: навчально-методичний посібник / Ред. рада: В. М. Доній, Г. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков та інші. Київ, 1996. 792 с.

